

WILHELM VOSSENKUHL

MOŻLIWOŚĆ DOBRA

ETYKA W 21 WIEKU

Tłumaczenie

Kazimierz Rynkiewicz

Wydawnictwo WAM

Kraków 2012

Spis treści

SŁOWO TŁUMACZA	11
PRZEDMOWA	13
PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO.....	19
WPROWADZENIE.....	21
1. OBYCZAJ I ETYKA	41
1.1. Podstawy i roszczenia	41
1.1.1. Zmysł moralny oraz inne uczucia.....	41
1.1.2. Niepewność w osądzie – tam, gdzie zaczyna się etyka.....	48
1.1.3. Etyka jako nauka praktyczna	50
1.1.4. Obowiązywalność i uzasadnianie	54
1.1.4.1. Fakty obyczajowe i obiektywność etyczna	60
1.1.4.2. Moralność	66
1.1.5. Przemiana obyczajowa i krytyka etyczna	69
1.1.6. Ograniczona autonomia.....	74
1.1.6.1. Roszczenia oświeceniowe.....	78
1.2. Obiektywność etyczna i zakaz zabijania.....	83
1.2.1. Autentyczne osądy	83
1.2.2. Zakaz zabijania	84
1.2.2.1. Życzenie śmierci	87
1.2.2.2. Odpowiedzialność za własną śmierć?	92
1.3. Etyka sytuacji i wymagania uniwersalne	98
1.3.1. Równość jako zasada	98
1.3.2. Powiązania sytuacyjne i uniwersalne	101
1.3.3. niesprzeczność wyrażen: sytuacyjny i uniwersalny	102
1.4. Ludzkie roszczenia i prawa człowieka	106
1.4.0.1. Zobowiązanie do krytyki.....	106
1.4.0.2. Przykład obrzezania kobiet	107
1.4.1. Wymagania godności ludzkiej	112
1.4.1.1. Badanie na ludzkich embrionach	116
1.4.1.2. Wątpliwość odnośnie wartości uzasadnień etycznych.....	123
1.4.2. Uniwersalizm i obyczaj.....	125
1.4.2.1. Godność bez imperatywu kategorycznego	125
1.4.2.2. Empiryczne i aprioryczne uzasadnienia etyczne.....	
Przykład kary śmierci	129

2. ETYKA JAKO NAUKA O KONFLIKTACH	135
2.1. Normalność obyczajowa i etyczna	135
2.2. Normalność etyczna i konflikty moralne.	141
2.2.1. Dylematy moralne. Przykład transplantacji organów	143
2.2.2. Moralna różnica zdań i przeciążenie normatywne.	149
2.2.3. Skutki normatywne procesów modernizacyjnych	152
2.3. Rozwiązanie konfliktu bez konsensu moralnego	154
2.3.1. Procedura rozwiązywania konfliktów moralnych	156
2.3.2. Neutralność etyczna	157
2.4. Niezawinione niewypełnienie zobowiązań.	160
2.4.1. Świadomość obyczajowa	160
2.4.2. Skutki konfliktów moralnych.	163
2.4.3. Przestrzeń moralna	167
2.4.4. Nadwyżka woli nad powinnością	171
2.5. Zdolność do działania moralnego	176
2.5.1. Odpowiedzialność za styl życia.	176
2.5.2. Samouzdalnianie moralne i jego granice.	179
2.5.3. Argumenty dla dobrej postawy moralnej	183
3. WOLNOŚĆ I ODPOWIEDZIALNOŚĆ	190
3.1. Odpowiedzialność jako troska.	191
3.1.1. Odpowiedzialność subiektywna oraz intersubiektywna.	191
3.1.2. Odpowiedzialność przewidująca – troska	193
3.1.3. Granice samokształtowania	195
3.1.3.1. Klonowanie oraz inne procedury genetyczno-techniczne ..	198
3.1.3.2. Granice możliwości	202
3.1.3.3. Zobowiązanie do wiedzy i słuszne powody niewiedzy	208
3.1.3.4. Diagnostyka prenatalna i preimplantacyjna (PND i PID) ..	216
3.1.3.5. Niebezpieczeństwa spowodowane nadużyciami	218
3.2. Wolność osobowa	224
3.2.1. Kant i wolność woli	227
3.2.2. Przestrzenie działania	236
3.2.3. Osoby jako przyczyny działania	238
3.2.3.1. Trudności z przyczynami wolnego działania.	240
3.2.3.2. Wolność woli i przyczyny działające refleksyjnie	243
3.2.3.3. Co czynią wolne osoby?	255
3.2.3.4. Wartość bycia wolnym.	260
3.2.3.5. Dlaczego być wolnym?	263
3.2.3.6. Wolność woli i etyka	268
4. DOBRO, SŁUSZNOŚĆ I DOBRE ŻYCIE	272
4.1. Założenia i cel etyki	273
4.1.1. Pytania etyki	276
4.1.2. Dobro jako idea przewodnia i kryterium	279

4.1.3. Podwójna relatywność i „spoiwo” dobrego życia	288
4.1.4. Kryterium dobra	292
4.1.5. Nietrwałość dobra i problem etyki	299
4.1.6. Rozwiązanie problemu nietrwałości i ekonomia moralna	306
4.2. Sens dobra w czasie.	312
4.2.1. Moralna świadomość a moralna sprawność	314
4.2.2. Dobro współczesne i przyszłe	317
4.2.3. Możliwa rzeczywistość dobra	322
4.3. Praktyczna funkcja dobra	332
5. DOBRE ŻYCIE ORAZ INTEGRACJA DÓBR.	338
5.1. Dobra właściwego życia	339
5.1.1. Rynki, obyczaje i dobre życie	339
5.1.2. O nieporównywalności dóbr	348
5.1.3. Czy istnieją wartości absolutne? Eksperyment myślowy	355
5.1.4. Co czyni wartości nieodzownymi?	361
5.1.5. Szczęście, dobra heterogenne i dobre życie	367
5.1.6. Dobra podzielne i niepodzielne. Szczęście i dobre życie	374
5.1.7. Uwarunkowania obyczajowe dobrego życia	380
5.2. Integracja dóbr	383
5.2.1. Zasadniczy problem metodyczny etyki.	383
5.2.2. Rozdzielanie oraz integracja dóbr – metoda maksymy	390
5.2.2.1. Maksyma niewystarczalności i maksyma normy.	394
5.2.2.2. Rzeczy niekonieczne i rzeczy nieodzowne	405
5.2.2.3. Maksyma integracji.	412
5.2.3. Relatywność ludzkich potrzeb	431
5.3. Praktyka sprawiedliwych procedur	438
5.3.1. Kryterium powinności	445
5.3.2. Jak dokonywane są rozstrzygnięcia w demokracjach?	448
5.3.3. Konflikty między roszczeniami normatywnymi	453
5.3.4. Rozdzielanie szans	464
5.3.5. Struktury integracji oraz roszczenia niewypełnialne	467
6. MOŻLIWOŚĆ DOBREGO ŻYCIA.	473
6.1. Wkład poszczegółnej osoby.	473
6.2. Pluralizm, kooperacja i kompromis.	478
INDEKS OSÓB.	487